

Förtroende och demokrati i Skåne

En sammanfattande rapport om förtroende, lyhördhet, demokrati, mänskliga rättigheter och demokratiskt deltagande i Skåne

*Genomförd av Institutet för kvalitetsindikatorer (Indikator), på uppdrag av Region Skåne
Mars 2026*

Innehåll

Om undersökningen	s. 3
Sammanfattning av tidigare undersökningar	s. 4
Förtroendet för sjukvården i Skånes län	s. 5
Lyhördhetens kraft	s. 8
Mänskliga rättigheter och demokrati	s. 12
Skånepanelen – Demokratiskt deltagande mellan valen	s. 20

Om undersökningen

Bakgrund och syfte

Rapporten är framtagen av undersökningsföretaget Indikator på uppdrag av Region Skåne i syfte att sammanfatta ett urval av resultat från tidigare undersökningar med koppling till demokrati och demokratiskt deltagande, mänskliga rättigheter samt förtroende för vården och för politiker. Samtliga dessa undersökningar är baserade på enkäter med invånare i Region Skåne.

Resultatredovisning

Resultaten från respektive inkluderad undersökning redovisas separat, för att bevara en tydlighet kring var informationen är hämtad ifrån. Observera att resultaten som presenteras genomgående utgör ett urval. För en djupare bild hänvisas till respektive rapport.

Först presenteras en rapport från 2021 om vad som driver förtroendet för sjukvården i Region Skåne. Därefter följer en rapport från 2025 om vad som driver förtroendet för politiker

i regionen. Efter det kommer en rapport från 2026 om skåningarnas syn på demokratin och på hur mänskliga rättigheter respekteras. Slutligen presenteras en rapport från 2017 om hur skåningar vill delta demokratiskt för att påverka sjukvården.

Källor

- Boije och Ragnarsson, (2025). *Förtroendet för sjukvården i Skånes län*.
- Ragnarsson och Griffiths, (2024). *Lyhördhetens kraft*.
- Nygren Greus, (2026). *Mänskliga rättigheter & demokrati – Skånepanelen*.
- Brandes, (2017). *Skånepanelen – Demokratiskt deltagande mellan valen*

Rapportens författare

Jacob Schönning Landin, Indikator

Kontaktperson Region Skåne:

Fanny Davidsson, Region Skåne

Sammanfattning av tidigare undersökningar

I Skåne är **förtroendet för sjukvården något lägre** än i landet som helhet. Detsamma gäller eventuellt även förtroendet för politiker.

Nöjdheten med offentlig service – såsom hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och kultur – har en ganska stark positiv effekt på **skåningars förtroende för politiker**.

Skåningars förtroende för sjukvården är starkt beroende av om de upplever att **väntetider** till vård är rimliga eller ej, och hur god **tillgången till den vård de behöver** är. Detta är faktorer Region Skåne har direkt inflytande över.

Skåningars förtroende för (region)politiker påverkas starkt av hur mycket de upplever att **politikerna lyssnar** och agerar på medborgarnas synpunkter.

Skåningarna har generellt sett en **hög tilltro** till demokratin och att densamma är värd att försvara, samtidigt som **cirka hälften** anser att den är hotad.

De flesta säger sig känna till sina mänskliga rättigheter, och anser att vissa mänskliga rättigheter i allmänhet och vissa mänskliga rättigheter bland specifika grupper i synnerhet **är hotade**.

Många i Skåne vill påverka sjukvården om de får möjlighet. Framförallt vill man påverka **prioritering av resurser**, om vården ska drivas i **privat eller offentlig regi**, samt **vårdcentralers öppettider**.

Stora grupper föredrar olika sätt att påverka sjukvården. Medan vissa vill vara med och påverka genom att **diskutera med politiker och formulera egna förslag**, vill andra hellre **rösta mellan färdiga förslag**.

Förtroendet för sjukvården i Skånes län

Genomförd av Institutet för Kvalitetsindikatorer AB

- Av Boije och Ragnarsson (2021), Indikator
- Baserad på data från Hälso- och sjukvårdsbarometern 2020

institutet
för kvalitetsindikatorer

institutet
för kvalitetsindikatorer

Hur högt är förtroendet för sjukvården?

- Förtroendet för sjukvården är **något lägre i Skåne** än i Sverige som helhet.

Källa: Hälso- och sjukvårdsbarometern (2020).

Vad påverkar förtroende för sjukvården?

Tillgång till vård:

- Tillgång till vård som motsvarar den enskildes behov är avgörande för ett högt sjukvårdsförtroende. Detta var en av de viktigaste undersökta faktorerna.

Väntetider:

- Bedömningen av väntetider som rimliga eller orimliga har också stor betydelse för förtroendet. Även detta var en av de viktigaste undersökta faktorerna.

Annat som regionen kan påverka:

- Förtroende för politiker har relativt stor betydelse.
- Om människor upplever att patienter behandlas jämlikt har det viss positiv påverkan

Lyhördhetens kraft

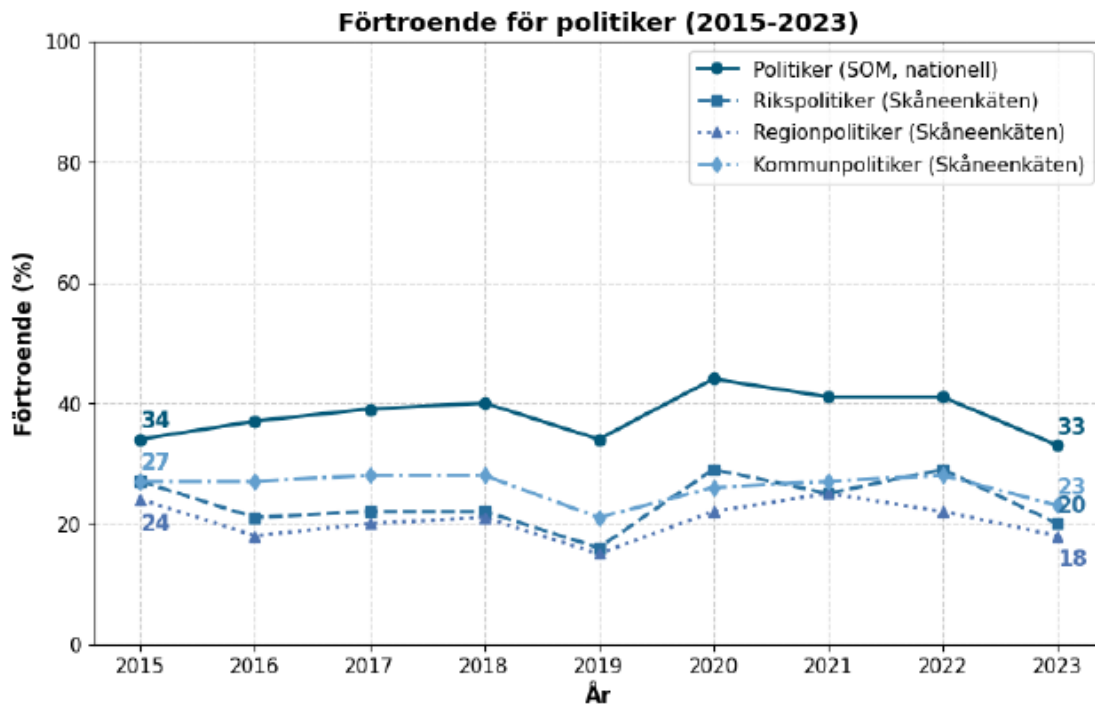
En empirisk studie om hur direktkontakt, demokratisk delaktighet och medborgligt inflytande stärker politikerförtroendet i Region Skåne.

- Av Ragnarsson och Griffiths (2025), Indikator
- Baserad på data från Skåneenkäten (2024)

Hur högt är skåningarnas politikerförtroende?*

- Förtroendet för politiker **tycks** något lägre i Skåne än i Sverige som helhet.
- Detta kan dock **inte sägas med säkerhet**, då resultaten kommer från olika undersökningar med olika urvalsmetoder och målgrupper, vilket kan påverka resultaten.

Vad påverkar förtroende för regionpolitiker mest?

Lyhördhet

- Viktigaste faktorn var politikers upplevda lyhördhet gentemot medborgarna.
- Lyhördhet mättes med ett index om fyra frågor. Högre indexvärden ledde till ett högre förtroende för politiker.
- En av indexfrågorna som ingick var: *"Hur nöjd är du med hur Region Skånes politiker lyssnar till dina synpunkter?"*
- Effekten av indexet på förtroende för regionpolitiker var stor.
- Även viktigt var huruvida medborgare tror att politiker tar till sig synpunkter som kommer fram under samtal med medborgarna.

Nöjdhet med demokratin

- Också viktigt var medborgarnas nöjdhet med demokratin
- Nöjdhet med demokratin mättes med fem frågor: *"Hur nöjd är du med det sätt som demokratin fungerar på i EU/Sverige/Region Skåne/Kommunen/stadsdelen där du bor?"*
- Effekten på förtroende för regionpolitiker var stor: upp till 30 procentenheter.

Vad påverkar förtroende för politiker i allmänhet?

Politikers lyhördhet och nöjdhet med demokratin fortsatt viktigast

- Även för politikerförtroende generellt spelar det stor roll hur mycket man upplever att politiker lyssnar och hur demokratin upplevs fungera.

Men även andra faktorer som regionen kan påverka var viktiga! Framförallt:

- Nöjdhet med offentlig service, såsom sjukvård, kollektivtrafik och kultur
- Förtroende för personal inom sjukvård, tandvård och kollektivtrafik

Kontakt med politiker hade också en liten positiv effekt på förtroendet.

- När förtroendet mättes för enbart regionpolitiker var den dock inte statistiskt signifikant.
- Kanske för att det var för få som haft kontakt med regionpolitiker.

Mänskliga rättigheter & demokrati

- Undersökning genomförd av Indikator
- Baserad på data från Skånepanelen (2025)
- Ansvarig projektledare var Simon Nygren Greus

Sammanfattning: Mänskliga rättigheter & demokrati

Demokratin – hotad men ändå tilltrodd och värd att försvara

- Åtta av tio har stor tilltro till demokratin i Sverige. Vissa grupper som de med låg tillit till andra, dålig hälsa eller funktionsnedsättning har dock klart lägre tilltro till demokratin. Grupper som till viss del kan sägas vara på "samhällets kant".
- Nära hälften anser att demokratin i Sverige är hotad. Samtidigt anser i princip alla att den är värd att försvara.

Relativt få tror att politiker tar till sig medborgares synpunkter

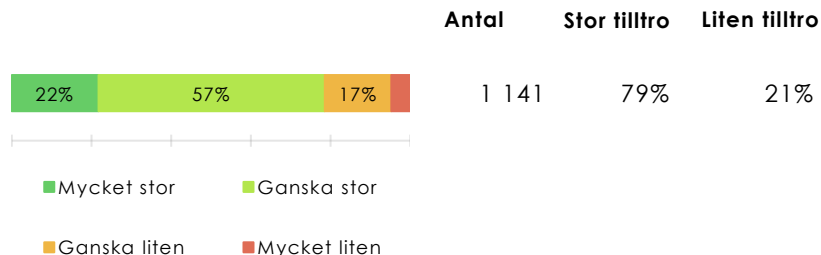
- Knappt hälften, fyra av tio, tror att politikerna oftast tar till sig synpunkter under samtal med medborgare. Återigen är det en ännu mindre andel som tror det bland personer i ovan nämnda grupper (de med låg tilltro till andra/demokratin, dålig hälsa och med en funktionsnedsättning).

Mänskliga rättigheter

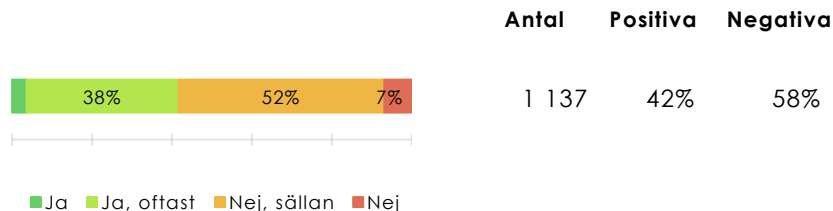
- Åtta av tio uppger att de känner till sina mänskliga rättigheter väl. Andelen är dock lägre bland personer i grupper på "samhällets kant" och mer utsatta grupper.
- Sex av tio upplever att det finns mänskliga rättigheter som är hotade i Sverige idag.
- Två av tre upplever att det finns särskilda grupper av människor vars rättigheter hotas.
- Två av tio svarar att de eller en nära anhörig har blivit diskriminerade av Region Skåne på grund av ålder. När det gäller de övriga diskrimineringsgrunderna är det ovanligare att man upplevt det.
- Andelen som upplever diskriminering är vanligtvis högre i grupper som direkt kan relateras till diskrimineringsgrunderna. Utöver de data som visas här framkommer det även i den extrarapport som framtagits.

Hur ser skåningar på demokratin?

Hur stor eller liten tilltro har du till demokratin i Sverige?

Tror du att politikerna tar till sig synpunkter som kommer fram under samtal med medborgare?

De allra flesta, 8 av 10, har stor tilltro till den svenska demokratin, men det finns grupper som skiljer ut sig från totalen. Personer på "samhällets kant", till exempel personer med låg tillit till andra människor, med dålig hälsa och med funktionsnedsättning/långvarig sjukdom har betydligt lägre tilltro till Sveriges demokrati.

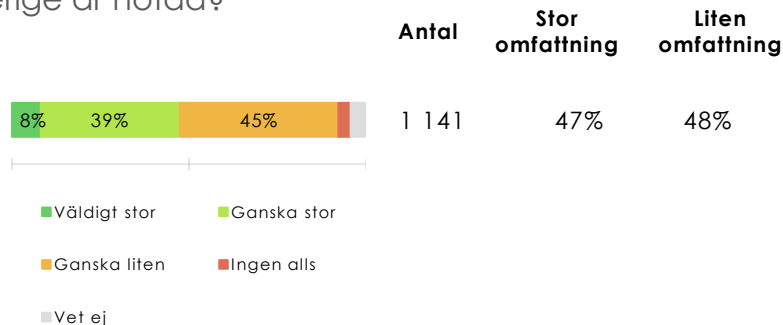
Drygt 4 av 10 tror att politiker tar till sig synpunkter från medborgarsamtal, denna siffra är lägre bland ovan nämnda grupper.

Hur ser skåningar på demokratin?

Ungefär lika många skåningar, knappt hälften, anser att demokratin i stor omfattning är hotad som anser att den inte är särskilt hotad. Samtidigt tycker i princip samtliga skåningar att demokratin är värd att försvara.

Likt andra frågor är grupper med lägre tillit och sämre hälsotillstånd mer oroliga för svensk demokrati än jämförbara grupper.

I vilken omfattning anser du att demokratin i Sverige är hotad?

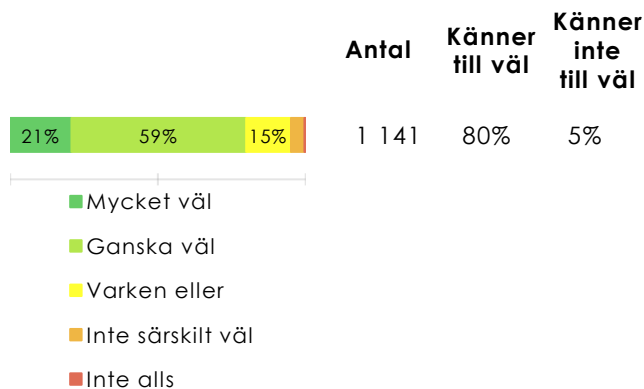

I vilken omfattning anser du att demokratin i Sverige är värd att försvara?

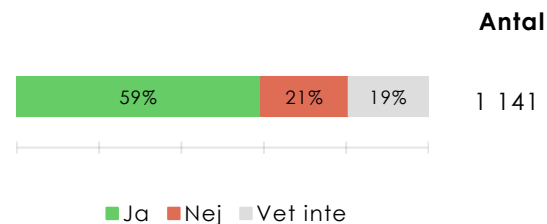

Hur ser skåningar på mänskliga rättigheter?

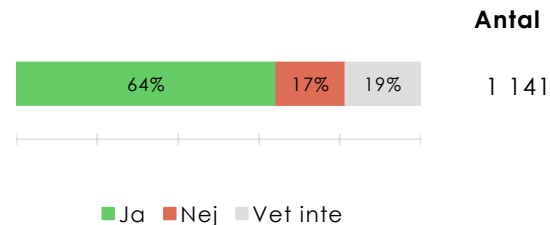
Hur väl känner du till dina mänskliga rättigheter?

Upplever du att det finns mänskliga rättigheter som är hotade i Sverige idag?

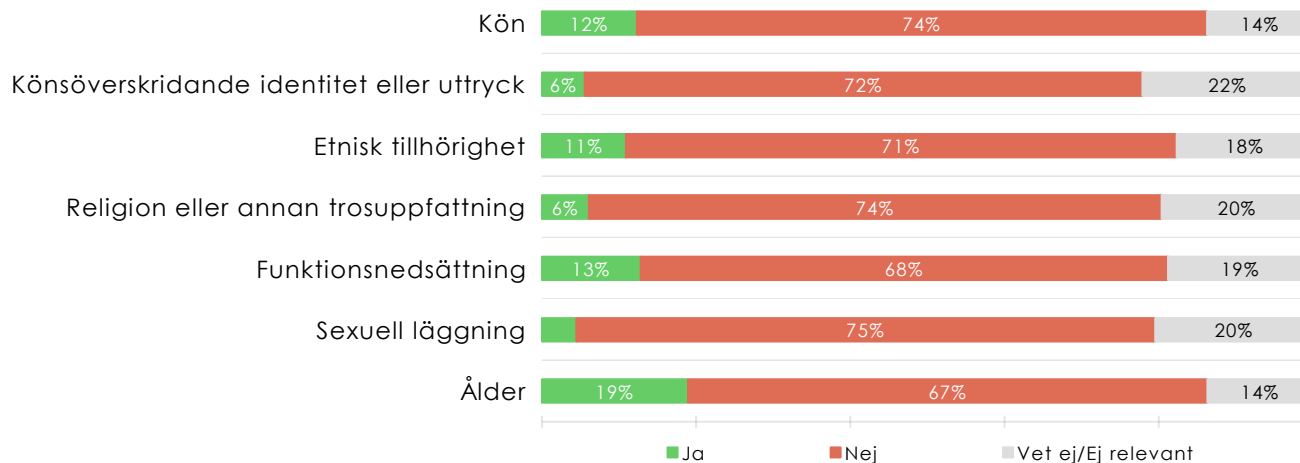

Upplever du att det finns särskilda grupper av människor vars rättigheter hotas i Sverige idag?

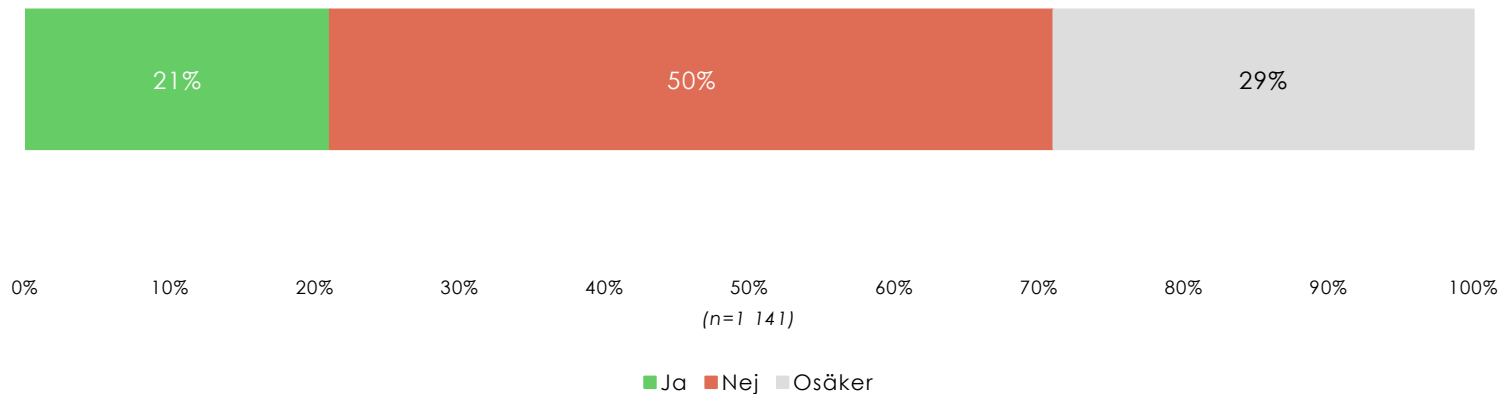
Har du upplevt att du eller en nära anhörig till dig, på grund av någon av diskrimineringsgrunderna nedan, har blivit sämre behandlad eller inte fått den service du anser att ni skulle ha fått av Region Skåne?

Framförallt ålder, men även funktionsnedsättning och kön, är de diskrimineringsgrunder på vilka flest upplever sig ha blivit diskriminerade av Region Skåne. Kvinnor och 18–29-åringar svarar oftare att de blivit diskriminerade på grund av kön och funktionsnedsättning. Personer i åldersgrupperna 18–29 och 30–44 svarar oftare att de blivit diskriminerade på grund av sin etnicitet. 30–44-åringar är också klart mindre benägna än andra grupper att uppleva sig ha blivit utsatta för diskriminering på grund av sin ålder.

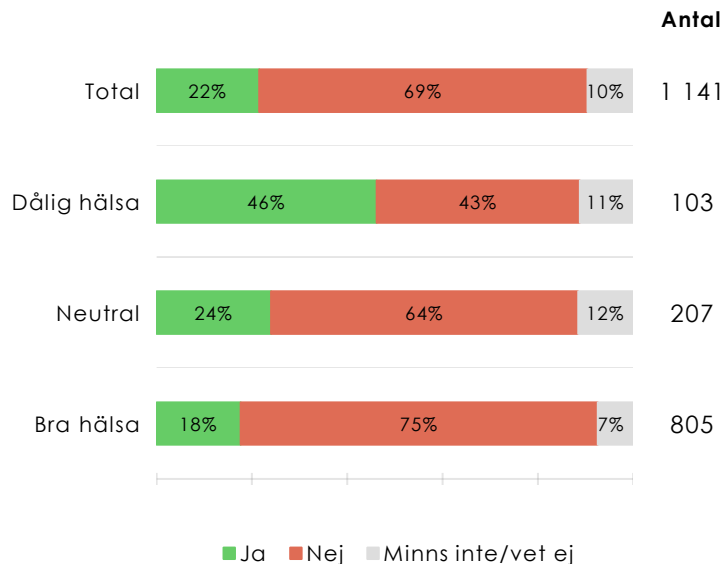
Känner du till vart du kan vända dig om du inte får dina rättigheter tillgodosedda av Region Skåne, till exempel om du upplever att du har blivit diskriminerad?

Endast lite mer än två av tio vet vart de kan vända sig om deras rättigheter inte tillgodosetts. Resterande vet inte eller är osäkra på vart de kan vända sig.

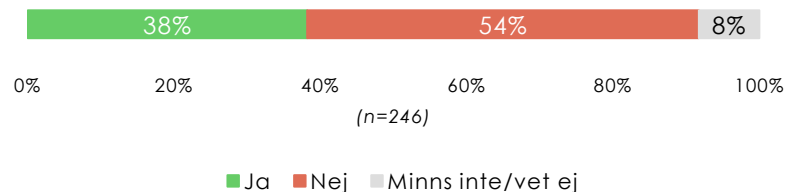
Har du haft anledning att klaga eller lämna synpunkter till Region Skåne?

Drygt två av tio har haft anledning att klaga eller lämna synpunkter till regionen. De flesta, nästan sju av tio, har inte haft anledning att göra detta, medan en av tio är osäkra. Skillnaderna är dock stora mellan grupper med olika god hälsa. Bland dem med dålig hälsa har nästan hälften haft anledning att klaga eller lämna synpunkter.

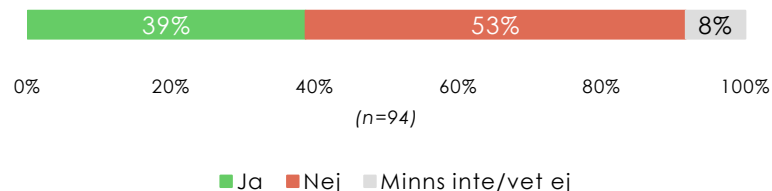
Lämnade du ett klagomål eller synpunkter till Region Skåne?

Bland de som svarat att de haft anledning att klaga eller lämna synpunkter till region Skåne är det fyra av tio som gjorde det. Strax över hälften vet att de inte gjorde det och resterande är osäkra.

Fick du hjälp med ditt ärende?

Fyra av tio som lämnat klagomål eller synpunkter upplever att de fick hjälp med sitt ärende. Fem av tio fick inte hjälp och en av tio minns inte eller är osäker.

Skånepanelen - Demokratiskt deltagande mellan valen

Genomförd av CMA Research AB, maj 2017

- Av CMA Research (2017)
- Baserad på data från Skånepanelen (2015)
- Ansvarig projektledare var Henrik Brandes

Foto: Region Skåne Copyright © Anders Tukler All Rights Reserved

Sammanfattning: Demokratiskt deltagande mellan valen

Många tror att politiskt engagemang gör skillnad, och skulle påverka om de fick möjlighet

- Hela sju av tio tror att engagemang mellan valen kan leda till politisk förändring.
- Åtta av tio skulle påverka om de fick en möjlighet att påverka sjukvården på ett sätt som passade dem.

Flest vill påverka vårdens prioritering av resurser

- Nära nio av tio är intresserade av att påverka vårdens prioritering av resurser.
- Omkring åtta av tio är intresserade av att påverka om vården drivs i privat eller offentlig regi, samt vårdcentralers öppettider.

Ersättning inte så viktigt för att påverka, men däremot möten med experter och politiker

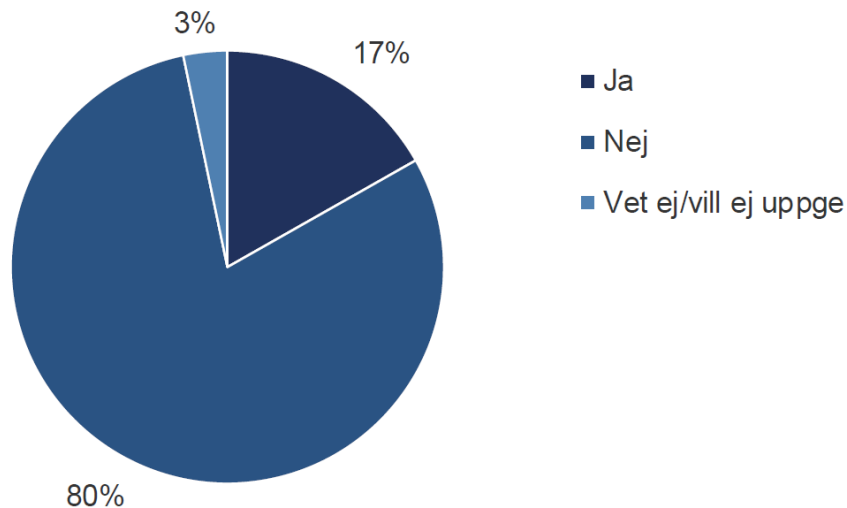
- Nio av tio uppger att det är viktigt att kunna få svar på frågor från (icke-politiska) experter för att vara med och påverka sjukvården på sin fritid.
- Sju av tio ser det som viktigt för deras påverkansmöjligheter att få träffa politiker och att träffa andra människor för att diskutera.

Stora grupper föredrar olika sätt att påverka

- Exempelvis uppger en majoritet att de föredrar att välja mellan färdiga förslag framför att formulera dem själva.
- Samtidigt vill så många som fyra av tio vara med och formulera förslag.

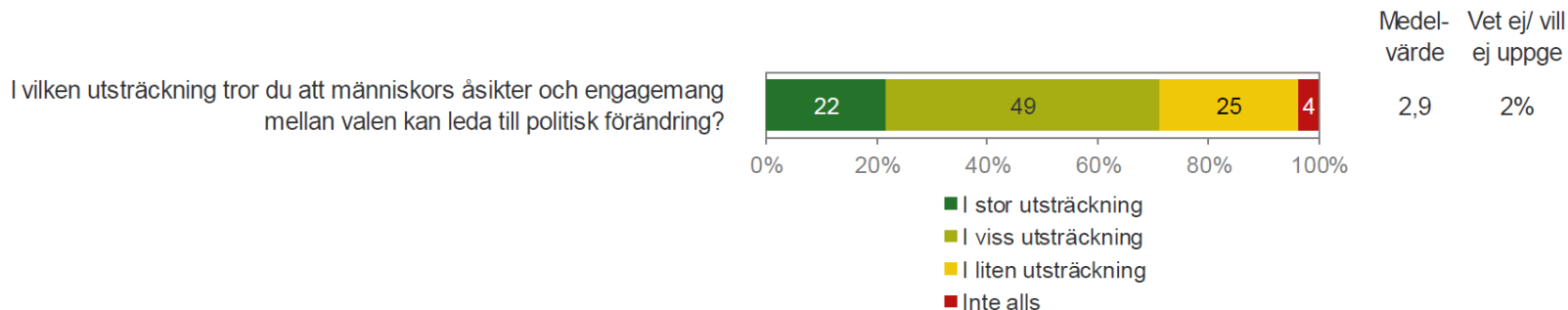
Har du tidigare deltagit i medborgardialog eller liknande aktivitet där du kan påverka politiker?

Endast uppemot en av fem har deltagit i någon aktivitet där de kan påverka politiker.

Vad tror skåningar om kraften i politiskt engagemang?

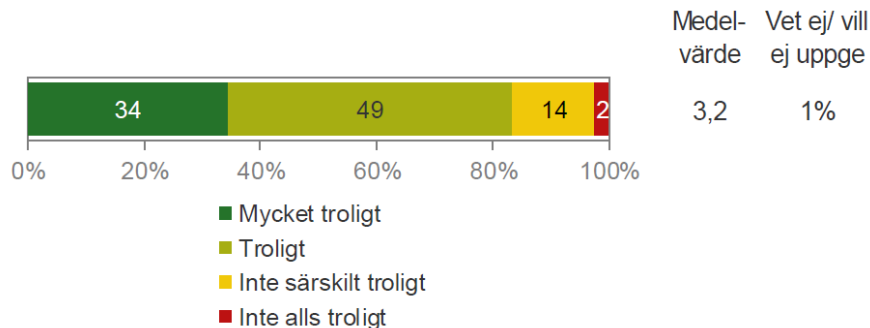
Sju av tio tror att människors åsikter och engagemang mellan valen i stor eller i viss utsträckning kan leda till politisk förändring. Endast fyra procent svarar att de inte alls tror det.

Hur många skulle påverka om de fick möjlighet?

En klar majoritet uppger att det är troligt att de skulle påverka sjukvårdspolitiken om de gavs möjlighet att göra det på ett sätt som passade dem. Detta urval är dock sannolikt mer intresserat av att påverka samhället än Skånes befolkning i allmänhet och därmed inte helt representativt, eftersom de valt att gå med i Skånepanelen.

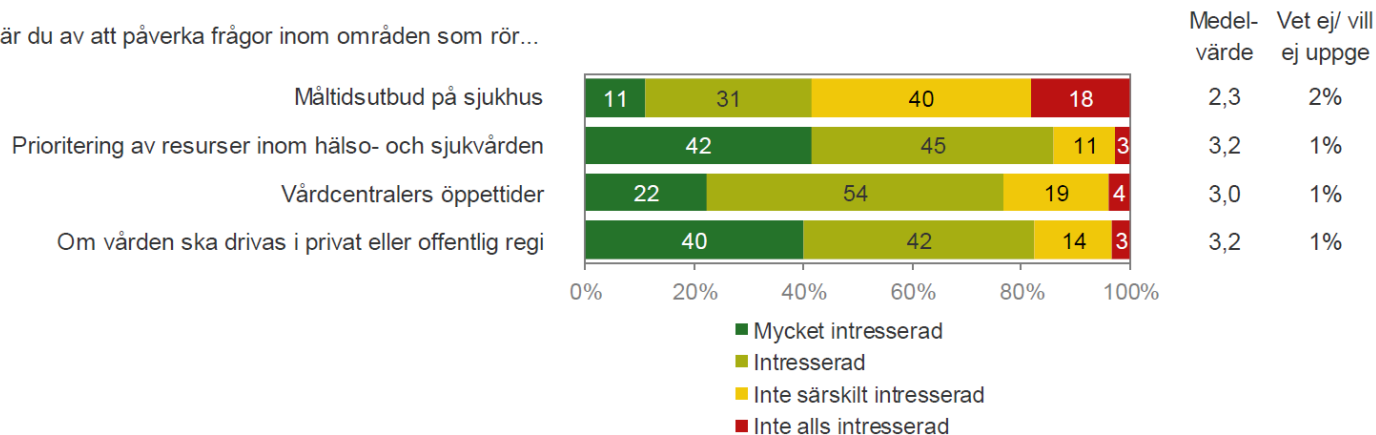
Om du gavs möjlighet att påverka hälso- och sjukvårdspolitiken på ett sätt som passade dig, hur troligt är det då att du skulle göra det?

Vilka områden inom sjukvården är man intresserad av att påverka?

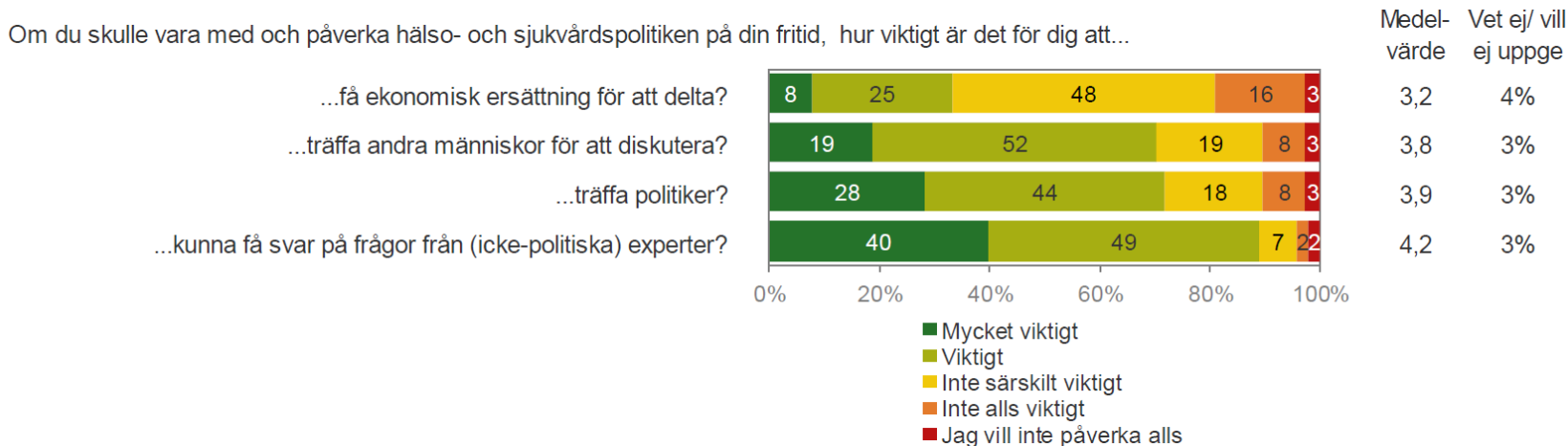
Fler än fyra av fem är intresserade eller mycket intresserade av att påverka hälso- och sjukvårdens prioritering av resurser, samt om vården ska drivas i privat eller offentlig regi. Dessutom är tre av fyra intresserade eller mycket intresserade av att påverka vårdcentralers öppettider. Fyra av tio uppger dessutom att de är intresserade av att påverka måltidsutbud på sjukhus.

Hur intresserad är du av att påverka frågor inom områden som rör...

Vilka omständigheter kan främja politiskt deltagande?

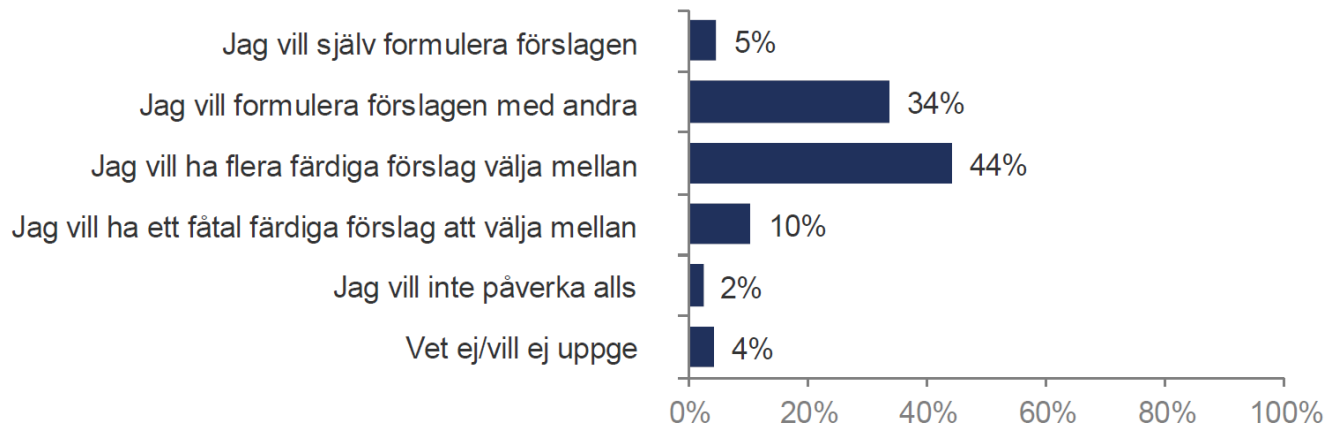
En överväldigande majoritet vill kunna få svar från experter för att vara med och påverka sjukvårdspolitiken. Även politikermöten och diskussioner med andra medborgare upplevs viktiga av de flesta. Däremot anses ersättning inte som viktigt av särskilt många.

Vill skåningar välja mellan färdiga förslag eller vara med och formulera dem?

Fler än hälften vill ha färdiga förslag att välja mellan. Samtidigt kan noteras att fyra av tio vill vara delaktiga i att formulera förslag.

Hur vill du helst påverka när det gäller förslag att ta ställning till?

I vilket skede föredrar man att delta i politiska processer?

En av tre vill helst påverka tidigt i politikernas diskussioner, medan en av fyra föredrar att påverka först när det finns ett förslag till beslut. Ytterligare en av fyra vill helst vara med under hela

I vilket skede av processen vill du delta?

Hur vill skåningar påverka sjukvårdspolitiken?

Fyra av tio vill påverka genom att rösta i sakfrågor. Ytterligare fyra av tio vill påverka politikerna genom diskussion. Endast 15% föredrar att påverka genom politisk representation.

Hur vill du helst påverka politiska beslut i hälso- och sjukvården?

institutet
för kvalitetsindikatorer

